

Hollandse luchten 1: Jeremia
Trouble Man / Frascati Producties

★★★★☆

Theater dat de lucht klaart
door [Moos van den Broek](#) gezien 7 februari 2014

Nadat hij in een serie over identiteit, religie en migratie zijn familieleden centraal stelde, start theatermaker en acteur Sadettin Kirmiziyüz een nieuwe reeks voorstellingen: *Hollandse luchten*. Deel één van die serie is een samenwerking met theatermaakster Marjolijn van Heemstra en neemt aan de hand van een aantal gebeurtenissen in de recente Nederlandse geschiedenis de vrijheid van meningsuiting onder de loep.

‘Ik zeg wat ik denk en ik doe wat ik zeg,’ het is een bekende uitspraak van de in 2002 vermoorde politicus Pim Fortuyn. Het is precies dat verschijnsel en die toon die de voorstelling *Hollandse luchten 1: Jeremia* probeert te analyseren. Het koppel Kirmiziyüz en Van Heemstra verwondert zich over het slag mensen dat zich op straat, op het internet en in de politiek zonder gêne uit over hun medemens. Hoe heeft dat zo kunnen komen en waar is onze verantwoordelijkheid ten aanzien van de nuance gebleven? De theatermakers vragen het zich oprecht af en doen een gedegen onderzoek dat zijn weerslag krijgt in een verrassend actuele voorstelling vol gereconstrueerde ontmoetingen, feiten en associaties.

Zo komt er een aantal activistische personages tevoorschijn uit de archieven van de VPRO-televisie (*B.G.T.V.*), maken we kennis met internetreaguurder gekke Toon, buurvrouw Bultrug en Wil Schuurman, de weduwe van Hans Janmaat, die overigens werkelijk aanwezig is op de avond van de première. Vooral haar verhaal krijgt een centrale rol in de voorstelling, omdat het nu eenmaal ook de ongenueerdheid van links Nederland van weleer bloot legt. Schuurman verloor in 1986 immers haar been bij een radicale aanslag op de Centruumpartij. Een gebeurtenis waarop zelfs de politici van toen weinig humaan reageerden. Het zijn deze details die er in *Hollandse luchten 1: Jeremia* toe doen, meer nog dan de conclusie over de opvattingen van verguisd politicus ‘Jeremia’ Janmaat, die achteraf gezien een goede ziener bleek.

Functioneel is niet alleen Schuurmans biografie, die bol staat van tegenstrijdigheden, maar ook het decor dat is opgedeeld in tweeën. Links is een ratjetoe van objecten met een rood-wit

signalisatiepatroon, het rechtersoneel toont een postkoloniaal ingericht tafereel met opgeknoopte tropische planten. Dat beeld vat knap samen hoe verdeeld de mensheid is en hoe alles ook verknoopt is met de tijd. Kirmiziyüz en Van Heemstra ontrafelen de geschiedenis. Verhelderend theater is het, dat niet alleen de status quo van Nederland pijnlijk blootlegt, maar ook de machteloosheid toont van een jonge generatie idealisten.

Foto: Saris en Den Engelsman

©Theaterkrant 2014

- See more at: http://www.theaterkrant.nl/recensie/hollandse-luchten-1-jeremia/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=hollandse-luchten-1-jeremia#sthash.hybSE09I.dpuf